

NOTATKA ze wspólnego posiedzenia

Komisji Ustawodawczej

oraz

**Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji**

Nr posiedzenia: 361

Nr posiedzenia: 231

Data posiedzenia: 11 stycznia 2011 r.

Posiedzeniu przewodniczył: senator Piotr Zientarski – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (*druk senacki nr 1012; przedstawiciel wnioskodawców – senator Zbigniew Cichoń*).
 2. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (*druk senacki nr 1037; przedstawiciel wnioskodawców – senator Piotr Zientarski*).

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie Komisji Ustawodawczej: Zbigniew Cichoń, Stanisław Gogacz, Leon Kieres, Krzysztof Majkowski, Bohdan Paszkowski, Krzysztof Piesiewicz, Grażyna Sztark, Trzeciński, Piotr Zientarski,
 - senatorowie członkowie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji: Zbigniew Cichoń, Paweł Klimowicz, Stanisław Piotrowicz, Jacek Swakoń, Piotr Wach;
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - dyrektor Departamentu Legislacyjno-Prawnego Jan Bołonkowski,
 - główny specjalista w Departamencie Legislacyjno-Prawnym sędzia Agnieszka Szkodnicka,
 - Helsińska Fundacja Praw Człowieka:
 - koordynator Zespołu Monitoringu Procesu Legislacyjnego w Obszarze Wymiaru Sprawiedliwości Artur Pietryka,
 - prawnik Wojciech Klicki,
 - przedstawicielka Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Katarzyna Konieczko.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 i 2 Przewodniczący Piotr Zientarski zaproponował zebrany wspólną dyskusję nad dwoma projektami, bowiem dotyczą one tej samej ustawy oraz zbliżonej materii.

Oba projekty przedstawiła ekspert ds. legislacji Katarzyna Konieczko. Wskazała, iż projekt zawarty w druku senackim nr 1012 stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2010 r. (sygn. SK 38/09) poprzez wykreślenie z art. 53¹ k.p.c. przesłanki odrzucenia wniosku o wyłączenie sędziego ze względu na oczywistą bezzasadność wniosku. Po wejściu w życie nowelizacji taki wniosek będzie merytorycznie rozpatrywany i ewentualnie oddalany. Projekt ten również zakłada dodanie do art. 394¹ pkt 3 k.p.c. wprowadzającego możliwość składania zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu II instancji w przedmiocie wyłączenia sędziego. Dotyczy to sytuacji, w której wniosek dotyczy sędziego sądu II instancji.

Celem inicjatywy z druku senackiego nr 1037 jest wprowadzenie do systemu prawnego

uregulowania, na podstawie którego postanowienie o charakterze porządkowym, wydane w postępowaniu cywilnym przez sąd II instancji, będzie mogło zostać poddane kontroli, przy czym właściwym do rozpoznania środka odwoławczego miałyby pozostać w takim przypadku sąd II instancji, aczkolwiek orzekający w innym składzie osobowym. Wprowadza się zatem do k.p.c. nową konstrukcję – zażalenia poziomego.

Dyrektor Jan Bołonkowski z Ministerstwa Sprawiedliwości zwrócił uwagę na podobny zakres uregulowań obu projektów, a jednocześnie na różnicę w przyjętych rozwiązaniach. Dodał, iż w resorcie trwają również prace nad wykonaniem wyroku TK w sprawie o sygn. SK 38/09. Przyjęto jednak jednolitą koncepcję tzw. instancji poziomej – odwołania do innego składu tego samego sądu. Na uzasadnienie tego stanowiska wskazał, iż kwestia wyłączenia sędziego jest kwestią incydentalną i nie jest wskazane przekazywanie całych akt sprawy do sądu odwoławczego celem rozpatrzenia zażalenia.

Przedstawiciel Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka (HFPC) nie zgłosił zastrzeżeń do projektu z druku nr 1012. Zwrócił natomiast uwagę na niekonsekwencję inicjatorów w zakresie zażeń na postanowienia sądu II instancji, z których część rozpoznawana będzie przez sąd równorzędny, a część – przez Sąd Najwyższy. Podkreślił nadto problem pośrednio związany z przedmiotem nowelizacji, a mianowicie brak możliwości – na gruncie postępowania cywilnego – wyłączenia całego sądu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Zaapelował do przedstawiciela resortu sprawiedliwości o wprowadzenie dodatkowych regulacji związanych z instytucją wyłączenia sędziego oraz dokonanie gruntownego przeglądu postanowień, które mogą być wydawane przez sąd w II instancji, pod kątem tego, czy powinno przysługiwać na nie zażalenie.

Stanowiska przedstawione w pierwszym czytaniu wywołały żywą dyskusję, w której wzięli udział senatorowie Zbigniew Cichoń, Leon Kieres, Stanisław Piotrowicz i Piotr Zientarski, a ponadto Artur Pietryka z HFPC oraz Katarzyna Konieczko z Biura Legislacyjnego. Podczas dyskusji zwracano uwagę na możliwe kłopoty z skompletowaniem innego równorzędnego składu, wyrażano obawę dotyczącą przedłużenia postępowania poprzez składanie wniosków o wyłączenie sędziego.

Senator Stanisław Piotrowicz zgłosił propozycję, by w zależności od rodzaju sądu II instancji (sąd apelacyjny czy okręgowy) Sąd Najwyższy byłby właściwy lub nie do rozpatrzenia zażalenia.

Propozycja ta została skrytykowana przez przedstawiciela ministra sprawiedliwości.

Członkowie Komisji Ustawodawczej, zmierzając do połączenia obu projektów, postanowili wycofać projekt zawarty w druku senackim nr 1012.

Wniosek został przyjęty (7 głosami za, 2 senatorów wstrzymało się od głosu).

Następnie komisje poprzez poprawkę senatora Piotra Zientarskiego postanowiły rozszerzyć projekt objęty drukiem nr 1037 o problemy ujęte dotychczas w druku nr 1012, z jednoczesnym zachowaniem instytucji zażalenia poziomego.

Wniosek o wprowadzenie poprawki i o przyjęcie projektu z poprawką zostały przyjęte jednomyślnie (12 głosów za).

W konsekwencji zarówno zażalenie na wyłączenie sędziego (*dotychczasowy druk senacki nr 1012*), jak i zażalenie dotyczące postanowień o skazaniu świadka i inne (*dotychczasowy druk senacki nr 1037*) będą rozpatrywane w ramach instancji poziomej.

Do przedstawienia sprawozdania komisji na posiedzenie Senatu został wybrany senator Piotr Zientarski.

Konkluzja: Komisje rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawione przez wnioskodawców projekty ustaw i wnoszą:

- wycofanie projektu ustawy przedstawionego w druku nr 1012 (druk senacki nr 1012 W)
- wprowadzenie poprawek do projektu ustawy przedstawionego w druku senackim nr 1037 (*druk senacki nr 1037 S*).

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.